

Tized-, valamint mindenféle mérlegek és súlyok,

minden üzlet vagy iroda számára alkalmasak a legnagyobb választékban és a legjutányosb árakon mindig kapható

SCHUK N. és TÁRSA

gyári raktárában, a király-utca, sarkán Pesten.

Tűz és feltörés ellen ment pénz-, könyv- és oklevélszekrények, ládácskák, patentirozott biztossági zárok (feltörés ellen mentesen) raktára 60 krtól 9 frtig darabját.

Másoló-gépek, gép-sodronyszegek, gépsziljak a legjobb talpbőrből.

Vizhatlan abroszok, bélyegsütő harapófogók, bélyegző ólom sat.

2061 (5-6)

Az általában jönnek elismert valodi a egészen frisen érkezett

SCHNEEBERGI NÖVÉNY-ALLOP

mell- s tüdőbetegek számára,

továbbá: rekedtség, nátház, ingerköhögés, mellzorongás, elnyálkásodás, torokgyulladások s nehéz légzés ellen, — mindenkor friss minőségben kapható: **PESTEN: Török József** gyógyszerész úrnál a király-utczában, — dr. **Wagner D.** gyógyszerésznél a vacsi-uton, — **Thalmayer A.** és társa, — **Oszetszky F.**, — **Schirk J.**, — és **Gerhardt A.** úrnál.

BUDÁN: Schwarzmeier J. gyógyszerész úrnál.

Aradon: Probst F. J.
Azódon: Sperlagh J. gy.
Bajan: Klenautz J.
Brassóban: Gyertyánfy, Fabrick és Jekelius gy.
Battonyán: Bigano K.
Belgrádon: Nicolovicus test.
Beszterezem: Dietrich és Fleischner.
Bonyhádon: Kramolin J. gy.
Brassóban: Fabrick Ed.
Csáktornyan: Káráz A.
Csúton: Borsay F. gy.
Debreczenben: Goldi N. gy.
Deesen: Krémer S.
Dettán: Braunmüller J. gy.
Deveszerben: Hoffmann B.
Eszéken: Kawilowicz gy.
Eperjesen: Zsembery Ign.
Ersekújvar: Coalegner Ign.
Eszéken: Wessely gy.
Eszéken: Thurner fiai és Dessathy gy.
Győrött: Brunner F.
Gyulan: Lukács gy.
Hacsfeld: Hagelschmidt V.
Hatszegen: Mátyos B. gy.
Ipolyváson: Mikulási T.
Janosházán: Kuna gy.
Jolsván: Malotter gy.
Kaposvárt: Schröder J. gy.
Köszegen: Strehle gy.
Károlyvárt: Benich J.
Kis-Martonban: Kodolányi gy. és Spatay A.
Kassán: Eschwig E.
Késmárk: Generich C és A.
Kecskeméten: Papp M.
Karánsebesen: Weber A. gy.
Károlyfehérvárt: Fischer Ed. gy.
Kolozsvárt: Megay M. C.

Egy üveg ára 1 forint 26 krajczár.

Ugyanezen bizományos úrnál kapható:

Legjobbféle

tyukszem-tapasz,

Schmidt es. kir. főorvostól, egy skatulya ára 28 kr.

Dr. Behr ideg-extractusa,

az idegek erősítésére s a test edzésére ára 70 kr.

HELUNGKIANG

arábiai s ázsiai

állat-, gyógy- és táp-pora,

amagás kir. porosz kormány által engedélyezett s ő felsége a porosz király udvari istállójában, valamint a legtöbb gazdasági igazgatóságoknál a legjobb sikerrel használva egyszermind a legjobbnak elismert óvszer marhász és marhatettség ellen.

Mustra- és vedmarkal törvényesen biztosítva.

Egy kis csomag ára 40 kr., nagy csomagé 80 kr.

Block-féle megpróbált folyadék a lovak számára.

Kitűnő mosó-szer, mely nemcsak az egészséges, hanem a beteg lovaknál is, az ivhúr, közhvény, körmögyulladás, az inak kiszáradása, ficzomodások, az iga s nyereg által okozott sérülések esetében a legmeglepőbb sikerrel használható.

Egy üveg ára 1 ft. 40 kr.

Főraktár: **BITTNER GYULA** gyógyszerésznél Gloggnitzban.

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gustav.** — Nyomatott sajtó nyomdájában Pesten 1867 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Altesti-sérvben szenvedőknek.

Alulírott már több év óta egy hatalmas sérvkenőcsnek van birtokában, melyet környezetben rendkívüli szerencsével használt. A meggyógyultak részéről történt szakadatlan felbátorításoknak engedve — fellépek azzal egy tágas hatáskör elé, s ajánlom e kitűnő s egyáltalában semmi ártalmas anyagokat magában nem foglaló szert mindazoknak, kik sérvben szenvednek. — A fájdalmas sérvészek e kenőccsel egyszerűen reggel és este bedörzsölhetnek, s annak alkalmazása semmiféle kellemetlenségekkel öszekötve nincs. Megrendelhető egyedül a készítőnél magánál **STURZENEGGER GOTTLIEB** nél Herzsódon (Helvetiában). Egy tégely ára 2 ft. 25 kr. — Postai utánvételnek nincs helyé. 2048 (5-11)

A valódi

Veuve Cliquot Ponsardin pezsgő,

melynek egyedüli raktára nálam létezik, ezután is a legjelesebb minőségben, nagyban és üvegenként kapható. — Az ismétlődők illő elengedésben részesülnek.

Malvieux C. J.

2062 (4-4)

VETŐMAGVAK,

ugymint:

Lóhere, valódi francia és magyar luczerna.
Lóhere, stajer vörös.
Róti here, fehér hollandi.
Vadóc (Raigras), angol, francia olasz, belföldi.
Réti esbühür (Spörgel).
Baltacim (Eparcette).
Czokor- és takarmány-czéklerépa.
Tarló-répa.
Bikköny, mohar, nyári- és őszi-repeze.
Tavaszi-buza és rozs.
Pohanka, 1877 (12-13)
Mezeli komacsin (Timotheusgras).
Burnótfű (Pimpinella).
Akakafa-magvak és más magfajok.
Marhasó és tragyasó.
Olaj-pogácsa.
Szappangyökér, vagdalt és örlött.
Gabona-zsajok és gyekények.
Gép-olaj, legjobb minőségű disznó-zsír és haj.
Angol patent-kocsi- és gépkocsi.
Fekete labföld viragokhoz.
Jó minőségben és jutányos áron kaphatók:
Halbauer G. János
kereskedésben Pesten.
Raktára és irodája saját házában Terézváros, Rombach-utca 7. szám a.

Sikeresség!

Porte voix en miniature d'Abraham à Paris.

Egy hallási szernek felfedezése, mely hathatóságát tekintetbe véve, minden egyebet fölülmul, mely mindeddig ezen baj enyhítésére használatban volt. Ezen kis szer alig észrevehető, midőn a fül szerint szarkecskó, csak egy centimeter átmérőjű, és oly tetelesen hat a hallásra, hogy a leghianyosb életmű visszanyeri ezáltal tevékenységét. A betegek részt vehetnek a közönséges mulatságokon, a kellemetlen zűgás is, melyet az ember szokás szerint érez, végkép elmúlik. Szóval, ezen felfedezés minden csak lehető előnyt nyújt ezen iszonyu betegségre vonatkozólag. Ezen hallási szer párja, nyomtatott használati utalványval ezüstből 9 ft., aranyozott ezüstből 9 ft. o. é. Bérmentes tudakozásokra számos bizonyítvány küldetik át a szer kitűnő hathatóságáról. 2072 (3-6)
Főrahely: **POZSONYBAN, WIGAND FR. KÁROLY** könyvkereskedésben.

18-ik szám.

Tizennegyedik évfolyam.

Pest, május 5-én 1867.

Előfizetési föltételek: a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politkai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságokat illetők: Egy, négyszer hasábozt petit sor, vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri ígtatásnál csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetőnyeket előfog Bécsben: **Oppelik Alajos**, Wollzeile No. 22. és **Hansenstein és Vogler**, Wollzeile No. 9. — Bélyeg-díj külön minden ígtatás után 30 ujkr.

Korakas Mihály s a kandiai fölkelés.

Ha országok dicsősége a nép harcai vitézségétől, a kiontott vér mennyiségétől, a vívott csatáktól, a nyert diadaloktól függ, — akkor Kandia sziget nagyon kiérdemelte a maga koszoruját. Mióta Ida-hegy aljában Jupitert a nymphek fölnevelték és a Minos tömkelegében lakó szörny szüz leánykákban szedte adóját, mióta Hellas dicsőségének sugárai egész e szigetig kiterjedtek, mióta a keresztény vallás szelid tanait a kréta-szigetbeliek is elfogadták, — azóta, tehát csaknem a sziget létezése óta, lakóinak sorsa egy küzdelem. Az ó-világ három részének öszszelölésénél fektűvén, óriási hegylánczai iránytűtül szolgálták Európa, Ázsia s Afrika hódítóinak, s a szép sziget, mely a legrégibb időkben Minos bölcseségének, Dedalus ipartálmányának s Theseus vitézségének szolgált bölcsőül, egymásután esett zsákmányul Rómának, Velenczének, araboknak, törököknek.

Kandia egyike a leggyönyörűbb helyeknek. Délszaki égálja bámulatos bővségben nyújtja a természet áldásait. Talaja a legceskélyebb munka ráfordítása mellett gazdagon terem életet, pamutot, dohányt, s az alacsonyabb helyeken olaj, narancs, szőlőlegetek, lugsok kínálkoznak és selyembogar tenyész. Az egész keleten ritkán található oly szép kerteket, mint Krétában, s róza és jázmin sehol sem illatoznak edesebben, mint itt.

És e boldog sziget 1669 óta török járom alatt nyög. Nem egyszer támadt föl ez ellen, nem ritkán diadalmaskodott egy kis időre, de győzelmenek soha sem vehette hasznát; meghiusította az eredményt az elnyomók tulzáma, s az emberiséget prédikáló európai nagyhatalmak szivtelensége. Részt vettek, dicsőséges részt ama nevezetes mozgalomban is, mely e század első negyedében a görög félszigetet felszabadította, s bár már kilencz hó óta küzdenek eredmény nélkül: belső erejük érzete, igazságuk tudata, s az ellenség mind inkább lankadó ereje kétségkívül meghozza küzdelmöknek a kívánt eredményt.

A krétaiak számtalanszor adták jelét vitézségüknek, férfiak közül többen emelkedtek ki a mindennapiságból. A folytonartó

küzdelem hőseit szül és hadvezéreket nevel. Ily hősnök született, s a szabadság küzdelmeiben ily hadvezérre nevelkedett azon férfi, kinek areképét ezennel bemutatjuk.

Korakas Mihály született 1802-ben Mompjában Kandianak Kaenuvio kerületében, szegény és alacsony sorsu szüléktől. Ennélfogva, és kivált mert az iskolák a török uralom alatt teljesen elhanyagoltattak, a legkisebb iskolai kiképzetésben sem részesült. Fölnőtt mint paraszt fiu és pásztor gyerkőcz, aztán szolgálatába lépett egy tekintélyes mohamedán hitű görögnek, Kurmulis Husszen agának, kinek mellékeve

koztatta, és csapatot gyűjtött maga körül, melybe Korakas is — a legelsők egyike — belépett. Kurmulis alatt ép oly jól küzdött gyalog sorban, mint az akkori lovasságnál, és ott volt az emlékezetes purphurai és timpakioni ütközeteknél, és jeles tettei által nagyon kitűnt.

A krétai fölkelés 1827-ben teljes győzelemmel végződött, a krétaiak urai lönek a szigetnek, s a várakba beszorítva tarták a török ezredeket. A diplomácia azonban megfosztá őket véres munkájok élvezetétől; Kréta visszaadott a töröknek. Korakas nem bírta a legszentebb óhajok és kegyetlen esalódását elviselni és kivándorolt a peloponnesusi Hermionisba. Egy idő múlva azonban újra visszatért szülőhazába, és a sziget akkori kormányzója, Mustafa basa, figyelmére méltatta. Ez fölsímerre jelentőségét az egyszerű, de nagyraívagyó embernek, s igyekezett őt magához vonni. Gyakran vitte magával vadászatra, és megajándékozta egy gazdagon diszített nagybecsű kécsőví puskával, s mindaddig nem nyugodott, míg Korakas Megalokastronban a községtanácsban helyet nem foglalt. Korakas azonban látván, mint élnek vissza bírótársai helyzetükkel, és tesznek igazság helyett hamisságot, mint hagyják magukat szenvedélyektől elvakíttatni, egy hivataltársaihoz intézett merész fölszólalás után kilépett a tanácsból.

A krétai új fölkelés 1841-ben kezdődött. Magától értetődik, hogy Korakas, ki mint gyakorlott vadász és vitéz törökölő már az első harcban magának nagy hirt szerzett, most is szerepre hivatott föl. A nagy hatalmasságok azonban intervenáltak, s a fölkelés leveretett. Korakas épen a szigetet elhagyáni készült, hogy magának a királyságban biztos menedéket szerezzen, midőn levelet kap Mustafa basától, melyben azt kéri, hogy maradjon az országban, bántatlanságról biztosítván őt. Korakas elfogadta a basa ajánlatát, és 1858-ig csakugyan nem háborított a török felsőség által. — 1858-ban új mozgalom kezdődött Mustafa utóda Veli basa ellen, a krétaiak, és köztök Korakas, békes népgyűléseken követelték a kinevezett

KORAKAS MIHÁLY.

Mihály volt. Ezzel együtt éveken keresztül vadászgatott. Kurmulis tulajdonképen nem volt mohamedán, ő keresztény templomban volt megkeresztelve.

A görög fölkelés 1821-ben kitörvén s Epirusból Krétába is heves lángokban átcsapván, Grigorios Kallonas Kurmulist is megnyerte a fölkelés híveit. Kurmulis azon kezdte, hogy magát kereszténynek nyilat-

Még alább, szintén mindkétfélek, a háború más jelképei: kopias zászlók, halomba rakott ágyugolyók szemléltetik, míg legalul győzelmet jelképező zabérágak érintik közvetlenül Rákóczi czimerének széleit. — E czimer koronája balfelől valami erőszakos ütődés vagy vágás következtében át van lyukasztva, s a fölötté álló F. R. betűk aranymezeje is, szintén balfelől, erősen behorpadt. Ugy látszik, hogy mind a két romlás egy csapás okozta: tán ugyanaz, mely a főveg egykori hős gazdáját, a mint Kőszeg várát vakmerően vívta volna, az ostromlóról lesujtotta.

E régiség ugyanis, egy mellette lévő egykoru hiteles följegyzés tanúsága szerint 1776-ban a kőszegi vár árkából ásott ki, és pedig a felső kapunál, a várfal tövében lévő töltésből, a melyet egy Fuchshoffer Kristóf nevű kőszegi polgár, a ki az azon időben felhagyott kőszegi vár árka ezen részét megvette volt, levonott.

Kőszeg a kurucok két izben vitták meg rohammal, először 1705. december 8-án, Kisfaludy György brigádéros alatt, a midőn az ostrom hevében az őrségen kívül mintegy 300 német polgárt is kardra hánytak, s másodsor 1706. december végén, Bottyán János tábornok vezérlete alatt. Az első alkalomkor a gyalogezredek közül a báró Sennyei Pongrácz és Szinay Mihály regimentjei vettek részt a rohamban, a másodiknál a Fodor László, Benkő Ferencz és talán még Révay Gáspáré.

Az ismertett csákó-süvegczimer tehát ezen ezredek valamelyikének a rohamban elesett egyik hajdújé volt, minden valószínűség szerint annyi egyébként is mindenesetre bizonyos, hogy hajdúsüvegről való: mert a kurucok lovassága kalpagot viselt; magas süveget — a minőre ez a czimer alkalmas, a hajdúság hord vala. A kurucz hajdúsüveg pedig fekete volt s formájára és anyagára nézve éppen olyan, mint a minőt a tulajdonai uradalmi és közbirtokossági szekeresebre sok helyütt még most is viselnek, elől uraságok rézczimereket, vagy nevének kezdőbetűivel, pl. a tataiak: G. E. M. — Gróf Eszterházy Miklós. E süveget, ha tetejéről diszítésül zacsakoszerű — többnyire

Krih-Indian főnök.

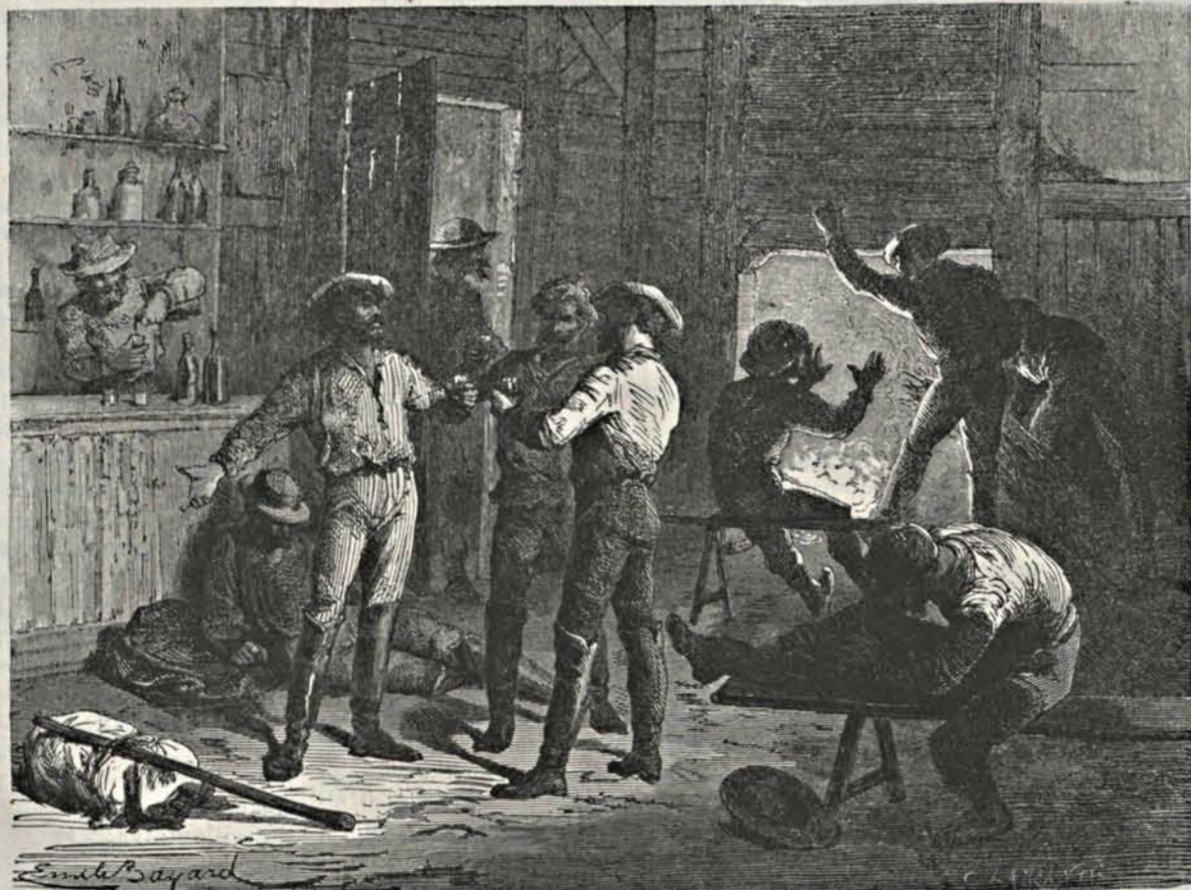
aranyat ásnak), melyek véleményük szerint már nem érdemlik a rájuk fordított költséget és fáradságot, — odahagyták a chiniaknak. A mennyei birodalom munkás és fáradhatatlan fia még aztán sok 100,000 dollár értékű aranyat ástak a

e munka valóban fáradságos és nehéz, mert nemcsak hogy kovacsziklákat kénytelenek szétrobbantani, hanem a csákánykapával 20—40, sőt néha 60 rőf mélységű agyagot, homokot és kavicsot kell fölásnok, azokat lapátokkal félrehányolni s csak aztán tűnik elő a nemes érc. — Általános hiedelem, sőt meggyőződés az, hogy a Caribou-tartomány mérhetetlen gazdag kincseket tartalmaz, és hogy az aranyásás ott még számos nemzedéknek fog jutányos foglalkozást nyújtani. Sőt az aranyon kívül más érczekben is felelő gazdag; ércnyt (platina), ezüstöt s mindeneke felett rezet bányákat mennyiségben találnak. A zord vidék, mely azonban szántás-vetésre alkalmas földnek sincs nagy szükségben, megbecsülhetetlen segélyforrást közölnhet még nagy erődségeinek is, melyek annak legnagyobb részét fedik. Már is jelölték a famennyiséget szállítottak át keleti Ázsiába, a Sandwich szigetekre és Dél-Amerikába. Ehez járul még azon előny is, hogy Vancouver szigete közénben igen gazdag, mi Amerika nyugati partjain felette ritka. Eddigélé Victoria, Vancouver szigetén, a legfontosabb kereskedelmi piac; a városnak 15—20 ezernyi lakosa, kitűnő kikötője és hajógyára van. A legújabb időben Vancouver a száraz földi Brit-Columbiával egyesített és Uj-Westminstert jelölték ki fővárosnak. Ez a Fraser torkolatától feljebb fekszik, Victoriával rendszer gőzhajózás köti össze s pénzvérséi jogot nyert, hogy az aranyat ne kelljen ezután San-Franciskóba küldeni pénzzé verés végett.

Maguk az aranyások életüket folytonos izgatottságban töltik, mint a játékosok, azon különbséggel, hogy az övék táborozászerű élet, s nélkülözések és kemény munkák miatt sokkal kínosabb, mint amazoké, s csakis olyan ember tudja kiállani azt, ki gyermekkorától fogva nehéz munkához szokott. Számítsuk ezekhez még azon veszélyeket, melyeknek erkölcsiségük folytán ki van téve a rozg, kétes jellemű s gyakran ellenséges érzelmű emberekkel való kikerülhetetlen érintkezés miatt s aztán még a gonosz példát, és hajlamot a játékkal, nőekkel, részegséggel, párbajjal és erőszakossággal való kicsapongásra: — s az aranyások foglalkozását az élet igen kemény és veszedelmes iskolájának fogjuk tekinteni.

I. Edmonton vára és a krih-indiánok.

Edmonton vára kétségkívül a legjelentékenyebb kereskedelmi állomás, melyet a Hudson-öböl társaság azon északnyugati rétvídeken (prairie) bir, úgy szólva egy úti szállóhely az északamerikai pusztaságon, s a hús- és hal-kereskedésnek egyik legfontosabb állomása. Innen kapják az élelmi szereket a többi kereskedelmi telepek is, melyek nem oly kedvező helyen fekszenek. E vidék felette gazdag bivalycsordákban és mindenféle vadakban. Bárha a bivalyok száma általában megapadott, mégis számtalan sokaságban szüldöznek azok e vidék térségein; ezért van oly nagy bővében Edmonton vára a húsműveknek s főleg a pemmicán-nak. Sőt nyáiban is lehet ott friss húst kapni egy sajátságos mütétel következtében. A bivaly e vidéken telben szokott megjelenni és a vadászok sok ezeret ejtenek el belőlök. Hogy a húst eltarthassák, nagy, négyzetesletű gödröt ásnak, mely képes 7—8 száz bivaly húsát befo-

Aranyások egy caribou-i kocsmban.

már kimerítettnek hitt bányákból. De a fejez „digger“-ek (aranyások) meghallották, hogy távol beljebb a Caribou-vadonban az aranyásás hasonlíthatatlanul jobban fizet, ennél fogva tömegesen vonultak arra felé és a Vilmos folyó (Williams River) mellé, hol fáradságukat minden esetre gazdagabb jutalom kárpótolja. Pedig

Képek Brit-Amerikából.

I. A Caribou-vidék és az aranyások.

Lapunk előbbi számában említettük, hogy a Fraser folyó vidéké mily nagy fontosságot nyert gazdag aranybányáit által az újabb időkben. Leg-

gadni s a verem fenekét és oldalait jégtáblákkal rakják ki. Miután az állatok fejét s lábait levágták, feldarabolják nagy czimerekre, miket a bőrt rajta hagyják, aztán bepakolják jégbe s befedik szalmával, mely fölé egy fedél jön védelmiül a nap sugarak ellen. A hús eláll a következő őszig s nemcsak épen marad, hanem felette finom és ízletes is.

E várban hétélnél több különböző indián törzs látja el magát európai árukkal, miket ők vadbőrökért kapnak cserébe. Edmonton a krih- (Crees) indiánok messzeterjedő törzsének területén fekszik. Ezek az ugynevezett északi indiánok csoportjához tartoznak, és a mint képzésükben is látszik, erőteljes, szép alkatú és átható nézésű emberek. Nagyon soknál az arczifejzés nem oly alattomos és kellemetlen, mint rendszeren az észak-amerikai indiánoknál, mert nem látszik oly búskomornak, de arcvonásaikban és fekete szemekben mégis van valami sötét, míg a mesticző szabályszéri arcvonásaim, ki fehér atyától és indián anyától származott, meglepő kellem ömlik el.

A krih-indiánok jeles úszók, halászok és evezők, s különösen igen ügyes vadászok, mi által nagyon jó szolgálatot tesznek a Hudson-öböl-társaságnak. Nagy súlyt fektetnek hatyu- és sástollakból készült hajdiszörkre; különböző állatok szarvait, fogait és körmeit is használják ékítőanyagul. Ellenben a nők előtt a hajdisz egészen közönyös, de arra kevélyek, ha férjeik fejdíszre csinos és jól néz ki; e helyett a nők gyűrűket és karpereczeket viselnek s tettovirozzák magukat. Nagyon jellemző, hogy a nők az erkölcsiséggel nem igen törődnek s ha hütlenséget követnek el, azt csakis akkor tartják büntetésre méltónak, ha a férj tudta nélkül történt. — Nem ritka eset, hogy a férj maga adja bérbe nejét, jó pénzért; a vendégnek pedig a kárpótlás minden igénye nélkül tetszés szerinti rendelkezése alá van bízva a házban.

A mesticző barátságos arca földertül, ha kiemljük, hogy a krih-nők az Északindian női közt legcsinosabbak; szép testalkatuk valóban és szabályos arcvonásokkal bírnak, s a mi különös figyelmet érdemel, egy keveset a tisztaságra is adnak. Férjeik nagyon szeliden bánnak velök; szabad nekik — a mi más indián törzseknel igen ritkán s csakis kivételesen történik — velök enni, sőt néha az a ki-váltságuk is megvan, hogy a férfakkal együtt le is csiphetik magokat; de ünneplés alkalmakkor és nagy ünnepeknél a nő mindig számúzve van a férfiak köréből. A szülők gyermekeiket tulságos gyöngédséggel szeretik; az atya soha se bünteti meg a fingermeket, hanem szorgalmasan oktatja mindenben, a mi a vadászathoz és háboruhoz szükséges.

Általán véve a krih-indiánok jó hírnévben állanak, mivel természetüknél fogva nem oly vadak s nemcsak egymás közt, de az idegenek iránt is becsületesek. Lelkiületére és jellemre nézve a krih is hasonlít a többi vadakhoz. Állhatatlan, dicsekvő, gondatlan, a jövő nappal nem törődik, szenvedélyes játékos és ivó, és a demoralizált európaiakkal való együttéléssel nem sokat nyert. Nem is a régi idők rettenthetően harcosa többé; a pálinkaivás és mindenféle kicsapongás-ozkosta

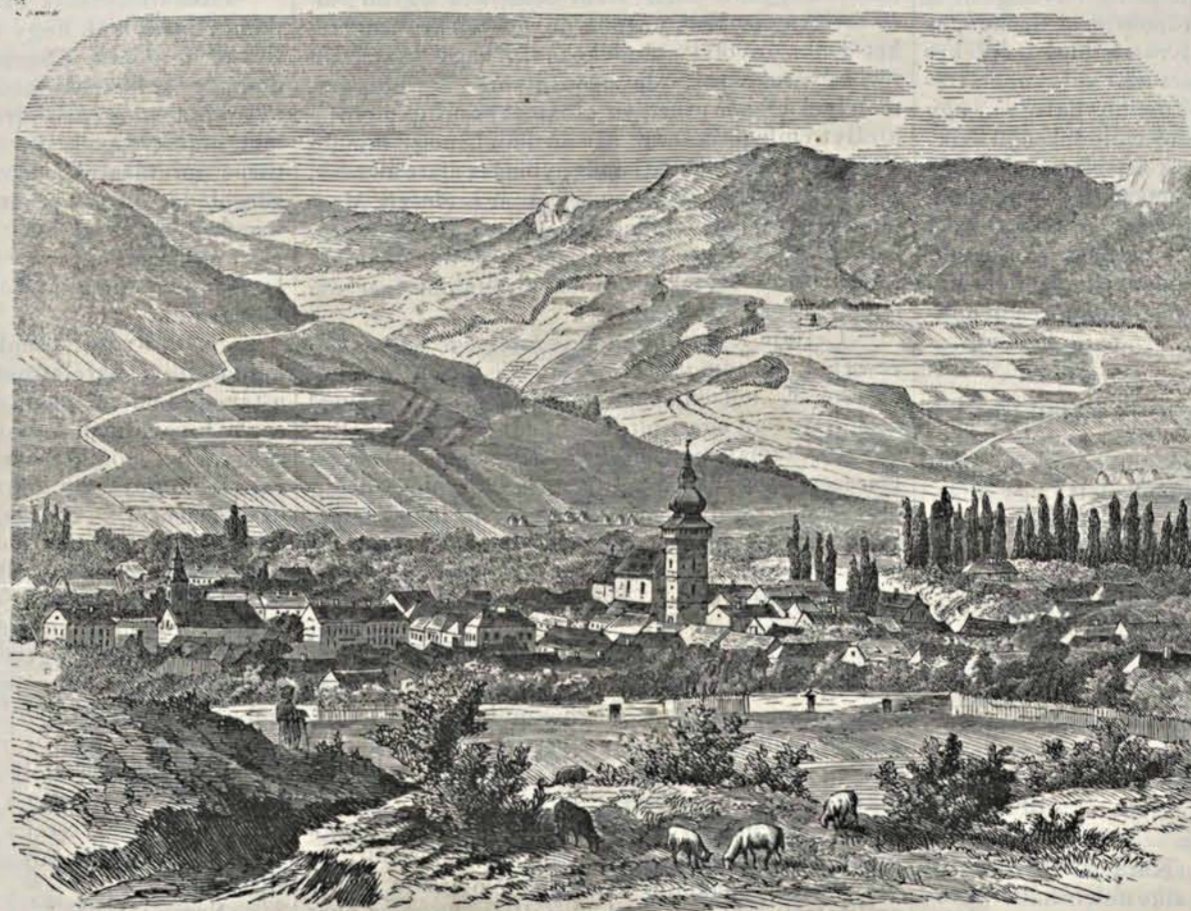
betegségek e nép számát is nagyon megkisebbiték. Kevés idő kell hozzá s az új világ minden őslakója ki fog pusztulni s az európaiaké lesz az a nagy, bár meglehetősen kétes dicsőség, melyre oly régóta törekednek, hogy t. i. egy több száz millióból állott emberfaj végkép eltöröltek a föld színéről.

Krih-mesticzo.

Csetnek és a csetneki völgy.

A hegyes-völgyes, kies Gömörmegének legérdekesebb pontjai közé tartozik Csetnek m.-város, a hasonlevetű és hosszúságában 3 mérföldtel jóval fölülhaladó völgygyel, mely Pelsőcz kopár és fehérlő hegyei alatt éri el déli nyílását, itt szá-

Csetnek (Gömörmegye).

kadván a csetneki völgy a Sajó völgyébe és egyesülvén a két völgynek Sajó nevezetű kis folyói. Északról a kupalaku, magas Radzimhegy már messziről magára vonja az utazó figyelmét, a lomniczi és evel határos halavány csúcsokkal együtt, melyek távolúságukban is óriás képek vázlatkép tűnnek fel. Az észak-nyugatról fel-

ötölő Kobut egyike a megye legmagasb hegyeinek. — A vizgazdag völgyet termékeny földje, rétei, szép erdei és gazdag vasbányái megnepešítették, s e nép viszont sokat tett a papir és vasipar művelésére, fejlesztésére. Számos, nagyrészt evang. hitvallású és regényes fekvésű falvai közt Páska-háza és Kún-Taplóca, melyek legdélebben fekszenek, magyar ajku lakossággal bírnak; Ochtina pedig, Rochfalva, N.-Szlabos, Fekete-Lehota, Gencs, Restér, Gecezel, Peterman, Rozslosna, Gacsalk, K.-Szlabos, Markuska, Hankova és Brdárka tót ajkuak.

Csetneken két vasöntődéje van: Sárkány- és Madarász-családoknak; azonfölül az egész völgy hosszában több rész- és kapahámor, a n.-szlabosi és az ennek szomszéd-ságában fekvő ugynevezett masznikói gép-papir, a rochfalvai és ochtinai kézipapir stb. vállalatok léteznek.

Északon az ott kiszélesedett és két ágra oszlott völgyet magas hegyek övezik körül, s e körülménynek köszönheti nyehé és a növényzetnek annyira kedvező éghajlatát. Csetnek híres, zamatos dohányja, melyben versenytársa a szomszédos Ochtina, szintén nagy hirre kapott, s méltán. E táj balzsamos illatú és jobbára szélesdednek örvendő levegőjét szívjuk e dohányban, noha becses minőségét főképp gondos kezelésnek köszönheti. — Gyümölcs tekintetében szintén gazdagon meg van e völgy áldva. A hankovai és brdárkai alma s az utóbbi falucska cseresznyéje, mely egy egész hóval a rendes idő után érik, különösen híresek.

Csetnek városa, mely a völgy közepe táján — Rosnyótól alig egy órányira — fekszik, és melynek 1200 lakosai tótok és magyarok, hajdan számos községgel és Dob-sinával a Bebek és majdan Bakosok birtokában lévő nagy-csetneki uradalmat képezte. Minthogy a város történetével birtokosainak története némi kapcsolatban áll, helyén van itt megemlíteni a kihalt Bebek-családról, melynek tagjai nem ritkán viselték az ország főméltóságait. IV-ik Béla királytól Pelsőcz, Csetnek, Berzethe és egyéb helységeket kapták adományul Gömörmegyében. Miklós Kunak és Taploczainak is nevezetett. Megosztóván a Bebek a Nagyatyok által szerzett birtokok fölött, két ágra szakadtak: a csetneki és pelsőczre, mely előbbi ág ivadéka Csetneki nevet vettek föl. II. Detze horvátországi bán és végre 1397-ben nádor volt, de részes levén II-dik Endrénnek Imre bátyja elleni összeesküvésében, hivatalából le-tétetett. I. Imre horvátországi bán, később Gácsország helytartója, majd erdélyi vajda, Durazzo Károly pártjához tartozott, azonban Zsigmond király megkegyelmezett neki. III. Ferencz Gömörmegye örökös főispánja, I. Ferdinánd és a Zápolya-párt közti viszályok következtében megüldetett 1558-ban. Voltak ezen kívül e nemzetségből erdélyi vajdák, országbírák, érsekek, püspökök, Gömör, Borsod, Liptó, Abauj megyék főispánjai. IV. Györggyel a Bebek név sírba szállt 1567-ben.

Csetnek sok szép és jobb múltat hirdető, számos előkelő családnak nagy lakóival és különféle izlésű építményeivel ékeskedik. A magas nyárfaikkal környezett, különben igen észrevehető fekvésű romladozott váracskának, a Bebek és utódai

HIRDETÉSEK.

Fényképészeti jelentés.

Van szerencsénk a t. cz. közönségnek műtermünk mindenmennyi fényképészeti munkák elkészítésére ezennel a legmelegebben ajánlani; készítenek fényképeket látogatásjegy alakban (még a legkisebb gyermekek is levételnek) — továbbá csoportokat, Chromo- és tájképeket, stereoskope- s reprodukciókat műtárgyak s rajzok után, melyek helyes rajzviszonyaiért jótállás biztosított, valamint fényképeket selyem, batlizt és vászonra.

Különösen figyelemmel tartjuk a t. cz. közönséget kétszínű (Camée) fényképeinkre, melyek jelenleg Páris és Londonban a legkedveltebbek (négy különböző dombornyomatu profilban), és Cabinet-képeinkre (nagy látogatásjegy-alakban).

Készítünk továbbá: életnagyságu fényképeket s ezekből papírra vagy vászonra olajban festve

nagy salonnarcsképeket

szolgáltatunk, melyek hasonlatosságra, finomságra s természetességre nézve, minden a nem fényképészeti uton készített arcsképek felülmúlják — épen úgy minden megkívántató nagyságban olajban festett

nagyobbitásokat látogatásjegy-alaku fényképek után.

Végül tisztelttel figyelmeztetjük t. cz. látogatóinkat, hogy másolatokat — minden a mi műtermünkben levettekől bármikor készítenek, s minthogy műtermünkben csakis teljes hasonlatosságu képek adatnak ki, — reménylünk, hogy azon bizalomnak, melynek műntézetünk e mai napig örvendeni szerencsés volt — nemcsak törekedni fogunk megőrizni, hanem azt a jövőre nézve is fenntartani legfőbb feladatunk leendő; minél fogva számos látogatásért eszedeznek

KÖZMATA ÉS TARSA,

ezelőtt Schaffer és Réty, harminczad-utca 1-ső sz. alatt.

2025 (3-8)

Régi pénzeket

és mindenmennyi régi pénzt, drágakövet, lovagló és nyeregszerkeszímokat látkarokkal együtt, arany, ezüst és drágakövekkel kirakva, továbbá gyöngyöt, színeskővet, aranyat, ezüstöt, ásványokat vesz és cserél a legmagas áron.

Régi ségek és természetiek irodája,

Pesten, Dorottya-utca s Lloyd épületben, 14. sz. a.,

hol egy nagy választéku raktár mindenmennyi régi ségek, régi pénzek, gombok, óvek és mentekötők, a legolcsóbb áron, ugy-szintén egy nagy raktár ásványok, lepkek, bogarak, madarbrók, tojások, s szeművek is találhatók. 2093 (3-0)

Vörös marhasó,

valódi guilati gépolaj, belgiai kocsikénés, legfinomabb moeca, cuba és jamalca-kávé, válogatott meszina citrom és narancs, ezenkívül mindenmennyi sajt és csemegék legújanyo-b áron kaphatók általunk.

SIRK és KOHN

2109 kereskedők Triestben. (2-3)

Gyermek-vászonneműek és keresztelőkészletek.

Ingek. Főkötők. Felöltők. Vánkosok. Keresztelőkészletek: 14, 18, 24, 36 frtig és fölebb, bármely színben.

Türsch E.-nél Pesten, váci-utca 19-dik szám, a „nagy Kristóf“ mellett.

Részletes árjegyzék bérmentve.

2020 (2-2)

Minden gyomorhaj és váltólázban szenvedőknek

DR. PEARCE EDW.

szabadalmazott

GYOMORSZESZE

(Magen-Essenz)

egy kitűnő gyorsan és biztosan ható segédszert nyújt minden gyomorhaj ellen, ugy-mint: elromlott gyomor, étvágyhiány, gyomor-émelyés, rögzített gyomorgyengeség és rossz emésztés, savanykészség, gyomorégés, felfúvódás, mindenmennyi gyomorgörcsök, fejfájás (ha t. i. ez a gyomorból származik), minden szesz italok által okozott bajok, végre váltóláz, kolera s más járványos betegségek ellen stb.

Főraktár

Pesten: Török József gyógyszerész urnál,

király-utca 7-ik szám alatt, kihez mindazon vidéki urak, kik raktárt kívánnak átvállalni, sziveskedjenek fordulni.

Azon kívül még léteznek raktárak következő uraknál:

- Bécsben: Weiss József, Tuchlauben 27.
Moll A.
Aradon: Szarka János.
Braasóban: Fuhrmann és Honigberger.
Egerben: Ertinger Ignác.
Eszéken: Deszátly István.
Esztergomban: Beszédes János.
Fehérvármegyében: Fildes Mihály.
Gyöngyösön: Koczianovich J.
Győrött: Némethy Pál.
Győrött: Lehner Ferenc.
Kölozsvárt: Hincz D.
Komáromban: Téry N.
Lugoson: Kronetter F.
Miskolcon: Balogh Istv.
Mitrovitzban: Czeiszberger József.
Nagy-Kanisán: Fesselhofer József.
Nagy-Varadon: Molnár József.
Pozsonyban: Pisztor J.
Schneeberger D.
Pécsen: Nendwich Vilmos.
Rimaszombaton: Hamaljár K.
Rosnyón: Posch J. J.
S. A.-Ujhelyen: Reichard testvérek.
Szegeden: Aigner Károly.
Sz. Fehérvárott: Lögman.
Alajos.
Szombathelyen: Plihe J.
Temesvárt: Pecher J. E.
Tokajban: Kráczmer Ágost.
Újvidéken: Grossinger K.
Ungváron: Bone L.
Verseczben: Blum József.
Veszprémben: Wurda M.

Ára egy füvegének, használati utasítással együtt, 1 forint.

Postán küldve a pakolásért 10 kr. több.

Ismét eladóknak illendő engedék adatik.

Számos, híres orvosok és más hítelek egyenektől nyert bizonyítványok úgy, mint a többi raktárak liststroma találhatók azon használati utasításokban, melyek minden fentemlített raktárakban ingyen adatnak ki.

2087 (1-4)

KORNEUBURGI MARHAPOR

lovak, szarvasmarhák és juhok számára,

az ausztriai eszászárás, Porosz- és Szász-királyságok által engedélyezve, kitüntette a londoni 1862-iki, párisi, müncheni és bécsi érmekekkel, ő felsége az angol királynő, valamint ő felsége a porosz király főudvarmesterei hivatala részéről a készítő irányában történt leghíselgobb elismerési iratok szerint — a legkitűnőbb eredményre használtatik, s hathatósan bizonyulván be különösen:

Lovaknál: mirigyés és torokfájás, fejedél, a tehének felfúvódásánál, kevés vagy rossz tej-adásánál, melynek minősége a marhapor használata által szembetűnőleg megjavul, — tudófajdalmaknál, a borjúzás alatt annak használata megmérhetlen előnyök jár-gyenge borjúknak beadván, azok szem-látomást gyarapodnak.

Szarvasmarhák: a vérdalmak eseteiben s bélgyöcs ellen, s különösen hogy a lovak jó testben, teljes erőben s vidámságban fentartassanak.

Juhoknál: a májmélyeltávolításra, a rothadás s az altest minden fáj-dalmainál, hol téltenség szolgál alapul.

Valódi minőségben kapható: 1964 (3-8)

Pesten: Török J. gyógyszerésztársában, király-utca 7-ik szám alatt, — Thal-mayer és t. társa. — Halbauer testvérek. — Glatz J. F. — Kindl és Fröhwrth. — Rakodczay A. — BUDA: az udvari gyógyszerésztársában.

Beküldetett.

A marhavész, mely legközelebb még csak igen jelentéktelen térre szorított, most ismét hirtelen elterjedésnek indult, s így minden mezei gazdának s marhatulajdonosnak együttműködése szükséges, hogy ezen pusztító dögvésznek erélyes eleje vétesék. E tárgy minden egyes marhatulajdonosa néve, valamint természetgazdasági szempontból oly horderővel bír, miszerint szükségesnek tartjuk e tárgygyal hírlapilag többször foglalkozni s a már eddig ismert elővigyázati rendszabályokat, melyek itt kö-vetkeznek — ismételve emlékeztetve hozni: a becsempészes megóvása, az állatok tisztántartása, szellőztetése és füstölése, a tuletetés elkerülése. Határozott sikerrel bír e tekintetben a Korneuburgi marhapor, mely naponként nyújtatik a marhának, mely eljárás különösen a marhavész tartama alatt minden marhatulajdonos szem előtt tartson. Több rendbeli tudósítást mutathatunk fel, miszerint oly vidékeken, melyek a dögvésznek leginkább ki valának téve, a marhalétszám megkíméltetett, mert pontosan megtartván az elébb idézett rendszabályokat, s a Korneuburgi marhaporból minden egyes marhának naponként 1-2 latnyi nyújtván — elősegítették ez által az emésztő-szervek működése, s az állatok minden dögvéletes befolyások ellen megóvatnak.

Valódi minőségben kapható:

PESTEN: Török József gyógyszerésznél, király-utca 7. sz., Thalmayer A. és t. társa, Halbauer testvérek, Glatz J., Rakodczay A., Kindl és Fröhwrth. BUDA: az udvari gyógyszerésztársában.

2119 (1)

Középdunai gőzhajó-társaság. MENET REND.

Ezennel tisztelttel értesítjük a t. cz. közönséget, miszerint hajóink keddtől, azaz f. é. ápril 23-tól kezdve, mindennap közlekednek, Pest és Bezdán között, és pedig következőleg:

Le felé: PESTRŐL indul minden nap reggel 6 órakor, megérintve alábbirt állomásait.

Fölfelé: BEZDÁNROL indul mindennap délután 4 1/2 órakor, érkezik az nap Domborira, s itt meghálván, tovább indul reggeli 4 órakor, és Pestre érkezik déli 12 1/2 órakor.

- Állomások: 1) Pest, 2) Eresi, 3) Adony, 4) Duna-Pentele, 5) Duna-Vecse, 6) Dunföldvár, 7) Harta, 8) Paks, 9) Kaloosa, 10) Dombori (Tolna), 11) Gemenc (Szegszárd), 12) Baja, 13) Székeső, 14) Mohács, 15) Bezdán. Pesten, 1867. április 19-én. 2112 (2-8) Az igazgatóság.

Altesti-sérvbén szenvedőknek.

Alulírott már több év óta egy hatalmas sérvényesnek van birtokában, melyet környezetében rendkívül szerencsével használt. A meggyógyultak részéről történt szakadatlan felbátorításoknak engedve — fellépek azzal egy tágas hatáskör elé, s ajánlom e kitűnő s egyáltalában semmi ártalmas anyagokat magában nem foglaló szert mindazoknak, kik sérvbén szenvednek. — A fájdalmas sérvényesek e kenőccsel egyszerűen reggel és este bedörzsölhetnek, s annak alkalmazása semmiféle kellemetlenségekkel öszekötve nincs. Megrendelhető egyedül a készítőnél magánál STURZENEGGER GOTTLIEB-nél Herlisauban (Helvetiában). Egy téglai ára 2 ft. 25 kr. — Postai utánvételnél 2043 (6-11)

Legnagyobb transito-raktára a Schweiitzi és egyéb külföldi Havannah-szivaroknak 4 1/2 forinttól 68 forintig 100 darabja a vámmal együtt. KÖNIG GYULA szivar-beviteli-üzlete Pesten, három korona-utca 12. sz. Kizárólagos raktára jeles és legfinomabb török dohány-nyal töltött Szivarkáknak a híres La Ferme-féle st-petersburgi és moskai gyárból Részletes árjegyzék ingyen. — Vidéki megbízások pontosan teljesítenek. 2084 (3-6)

MÖSSMER JÓZSEF rumburgi vászon-raktára

„A MENYASSZONYHOZ.“ Pest, uri-utca és zsbáros utca sarkán 10-dik szám alatt, báró Orczy György-féle házban,

ajánlja legjobban választékol raktárát, legjobb minőségű rumburgi, hollandi, creas, fonal, szial és 1/4, 1/2, 3/4 úgyterítő vászonnal. Kész fehérruhát, 30 rőtös asztalkelméket, készülékeket 6, 12, 18 és 24 személyre, török-kendőket, abroszokat minden nagyságban, asztalkendők és kavés-kendőket, fehér és színes gyöles-zsebkendőket, angol és francia batlizt-kendőket, fehér és színes vászon-eszivat, ágyszövetet, butorszöveteket, nanking, színes perkalinet, gazdasági szöveteket, színes ingkelméket, asztal- és ágytakarókat, ugy-szintén minden fajtájú fehéreműveket, fehér perkaill, battiste, clairs, mouls, nyári piqué, madapolan, angol shirding, — piqué- és zsinóros parkét, piqué-szoknyákat és terítőket minden nagyságban; ezen kívül angol gyapotbáronyot, orleans, luster, olcsó gyapjukelméket ruhákra, színes alsó ruhákat amerikai bőrt, viaszos-vásznat, urak számára fehér és színes angol piqué-mellényeket, mindenféle vászon nadrárgyszöveteket, ugy-szintén nyári gyapju-öltönykelméket, sok más czikkkel legolcsóbb szabott arakon.

A vásznak valódiságáról kezeskedünk. Vidéki megrendelések, kivánásig szerint legjobban teljesítenek, s a leg-olcsóbb árjegyzékek kívánatra küldetnek. 2114 (1-6)

MATICO-INJECTION UNO MATICO-CAPSELN VON GRIMAULT & C? Apotheker in Paris Uj gyógyszer, mely a peru matico-fa leveleiből van készítve a gonorrhéa gyors és eszálhatlan gyógyítására a nélkül, hogy a benső részekben fessültességet vagy gyludást idéns elő, Dr Ricord és a párisi orvosok többje ezen szer megjelenése óta minden más gyógy-szerrel mellőznek. Az injectio, a betegség kezdetekor a tokocsoká idült esetekben, mikor a copaiva-balsam, cubeba s más érczes alapokon fekvő injectiók hatása eredmény nélkül maradtak, — alkalmazatik. — A matico-injectio ára 2 ft., a matico-tokocsoká-ára 2 ft. 50 kr. — A főraktár egész Magyarországra nézve: Török József gyógyszerész urnál Pesten, király-utca 7-dik sz. a. 1937 (6-12)

Pachl János ZONGORA-GYÁROS

Pesten, feldunator 1. sz. a. tisztelttel tudatja a n. é. közönséggel, hogy hosszabb ideig tartó betegeskedése után üzlete vezetését ismét átvette, s leg-főbb törekvése leendő a 40 évök hosszu során a n. é. közönség részéről kiérdemelt meg-élegetést a jövőre nézve is megőrizni. 2092 (4-4)

Fogfájás ellen, „foggyapotot“

mely a fájdamat azon pillanatban csillapítja ajánl Török József gyógyszerész Pesten: király-utca 7. sz. a. — Egy hüvelyi ára 30 és 50 kr. — Kapható még Szegeden: Aigner; Szolnok: Seffesik; Eperjes: Makovitsky; Eszék: Deszátly; Temesvár: Pecher; Nyiregyháza: Matheides; Miskolcz: Bosszörényi; Debreczen: Borsos 1893 (18-20)

FISCHER GUSZTÁV színháztér, kereskedelmi banképület Pesten,

ajánlja a legújanyosab szabott árak mellett egy bőven ellátott raktárt a legújabb divatu NŐI-ÖLTÖNY-DISZITMÉNYEKET MINDEN ÉV SZAKRA mindenmennyi szalagok, gombok, kötő- és varró angol czérnák, kötő, himző, fénylő és berlini pamutok, varró és tréma selymek, ispan-harras, nemkülömben fehér és színes organin, mousseline, mouls, battist-clair, perkaill, túllanglaís, gyapot és czérna-csipkék, továbbá gazdag raktárt függönytartóknak, tűkörbojtóknak, esöngetyűhúzóknak, csillárzsinórok, függönyen, léoni arany és ezüst-csipkék, bojtok, továbbá mindenmennyi butor-, koesi- és katonai paszomány-árakat, valamint minden éget illettő tárgyakat nagyban és kicsinyben. Szintgy található itt egy bő raktár mindenmennyi belés és halcsont. Megrendeléseket — a pénz előleges felküldése vagy utánvétel mellett gyorsan és pontosan teljesítenek. 2064 (6-20)

Viz által légzárolt SZOBA-ÜRSZÉKEK,

melyek által a bűz tökéletesen elzáratik, darabja 5 ft., lakkozott 8 ft., csinos szer-kezetű s finoman lakkozva 15 ft. Készületek, melyek minden árnyékszékhez alkalmazhatók, s mely által a lég-nyon és bűz tökéletesen elválik, darabja 8 ft. Mindkét tárgyat illetőleg egy kir. szabadalommal ruháztatam fel. Egészen teljes és díszes Angles-ek viztartóval, porcellán-összeállított erős hor-gany-érből szilárd gépezettel, famunkálatlaltal együtt, minden házi árnyékszékhez könnyen alkalmazható; helyben általam föllállva egyévi jótállás mellett 30 ft. Mustrák mindenkor készen tartatnak. Ezerszeresen megpróbált, általam feltalált és szabadalmazott KÉMÉNY-FEDELZETEK, göpblütyök vagy négyrészek, melynek alkalmazása által a füst a konyhából s lak-helyiségekből nyomatlanul eltűnik, egy darab ára 10 ft. A pakolásért darabonként ládával együtt 1 forint számítatik. Továbbá folytonosan készen kaphatók furdó- és ulókádák a leg-érősebb hor-ganyérből. MIRSITS KÁROLY, bádógos-mester 2041 (6-6) Raktár: rózsater 2. sz. a., a városbástya mögött.

Cs. k. osztrák szabad, első amerikai és angolszászi szabadalmazott

ANATHERIN-SZÁJVIZ

POPP J. G.
gyakorló fogorvostól.

Bécsben, Stadt, Bognergasse 2. szám.
Ára egy üvegnek 1 frt. 40 kr. Pakolásért 20 kr.

Ezen jeles készítmény 15 évi fennállása óta még Európán túl is terjedést és hírt szerzett magának. Ennek használata különösen jónak bizonyult mindennemű fogfájás ellen, szájszűrés ellen, szájgyulladás ellen, a fogak mozgása, könnyen vérző beteges ny. odvaság és scorbüt ellen. Feloldja a nyálát, mi által a fogakoni kőképzés el lesz távolítva, utólag és az izletre javítólag hat a szájban, és elhárítja a szájszárazságot, mely mesterséges vagy odvas fogak, étel vagy dohányzás által származik. Miután ezen szájszűrés a fogakra és szájrészekre semmi tekintetben elgondolható vagy marólag nem hat, a szájnak mint tisztító szer a legkiválóbb szolgálatokat teszi, s annak minden részeit tökéletes egészségben és épségben egész a késő korig megtartja. — Bizonyítványokban nagytekintetű orvosi egyéniségek részéről ennek ártalmatlansága és jelessége elismertetik, és használata számos jó hírű orvosok által rendeltetik is.

Fogón az odvas fogak olmozására, ára 2 ft. 10 kr.
Anatherin-fogpasta, ára 1 ft. 22 kr.
Növényi fogpor, ára 63 krajczár.

Kaphatók Pesten: **TÖRÖK J.** gyógyszerész úrnál, király-utca 8. sz. **Vértessy Sándor** illatszerárúrnál, Unschuld Ede úrnál váci-utczában, **Molnar Janos** úrnál, **Lueff M.** illatszerárúrnál, **Thalmayer A. és társa**, **Hoffmann K.**, **Baltzky Sándor** úrnál. Budán: **Grünberg** udv. gyógyszerész úrnál, és **Bath** gyógyszerész úrnál, Tábán, külvárosban. 1890 (13—18)

Legjobb világítás.

Lig-ro-ine lámpák

tökéletes pótléka a gyártyáknak, azon előnyvel, hogy a költség négyszer olcsóbb, mint a stearin-gyártyáknál — a terjesztett világosság pedig kétszertesebb.

Ligroine lámpák

cédlirányosan készítve, minden veszély nélkül még a lánpa feldőlésénél is, miután folyékony anyag nélkül égnek minden alakban és minőségben, például: gazdasági, konyha és kezi lámpák, függő és fali lámpák csillárral asztali lámpák igen elegáns alakokban 40 krtól 2 ftig darabonként. Pakfong zseb-fűző szerek ligroine égővel — ugyint bádög töltő kannák

LIGROINE-RE
Brunner testvér urak bécsi gyárukól
kapható

2104 **Csányi Róbert-nél Pesten.** (3—8)
nagyban: mérleg-utca a „Tigris” vendéglőben — kicsinyben: Városház-
tér 5-ik szám.
Épen egy Lig-ro-ine legjobb minőségben, jutányos áron.

Csányi R.-nél Pesten.

Fécamp apátsági
Benedek-szerzetesek liqueurje,

fenáll 1510-dik év óta a e név alatt ismeretes

E kitűnő liqueur emésztés előmozdítás-
tűdős növények, me-
állítva van, azt a legjobb övszerre teszik minden járványos nyaválék ellen.

A. LEGRAND aine et Comp. Fécamp-ban (Seine Inferieure).
Parisban, 19, rue Vivienne.

Kapható Magyarország s a külföld minden előkelőbb kereskedésében s gyógy-
szertárakban. 2022 (7—8)

TAKARÉKTÜZHELY-RAKTÁR

nagy választékban.

Alulírott bátor vagyok a t. cz. kö-
zönségnek ajánlani az általam csinos és
célszerű motorban készített takaré-
tüzhelyeket, ugyint a befalazandó
tüzhelyekhez megkívántató mindennemű
részeket, valamint cserép-avagy pléh-
falazattal kiállított asztaltűzhelye-
ket, vidékről tett megrendeléseket pon-
tosan teljesítek.

Ezenkívül vállalkozom minden-
féle épületmunkák elkészítésére pon-
tos szolgálat mellett a legjutányosabb
áron, belváros hálter 4-dik szám
alatt Pesten.

Tisztelettel
Fabian Lajos,
lakatosmester.
2095 (3—8)

KÁNYA JÓZSEF

(előbb Böhm és Kánya)
Pesten, József-tér 10-ik sz. a.,
ajánlja

minden évszakra
dúsan ellátott

legujabb bel- és külföldi
női-divatáru
raktárát.
2031 (3—6)

Gazdasági gépek.

A közelgő időnyre nem mulasztom el, a t. cz. földbirtoko-
sokat s mezei gazdákat mindennemű

locomobile, cséplőgépek

(gőz- és járgányerőre),
vetőgépeim és szállítható malmaimra stb.

figyelmeztetni, s illetőleg azokat a legjobban ajánlani.
Mindazon uraknak, kik különösen a külföldi gyártmányok
iránt bizonyos előszeretettel viselkednek, bátor vagyok
csak azt megjegyezni, — miszerint minden alkalmat
megragadván, a külfölddel versenytől soha
vissza nem riadtam — sőt nyilvános küzdőterre is
felhívám őket, — azon helyzetben vagyok, hogy számtalan
vevőimet megnevezhetem, kik gépeimet szilárd
munka s jó anyagra nézve, az angol gyárak-
ból kikerült gépeknek jóval előbb helyezik.

Illustrált árjegyzékek kívánatra bérmentve kül-
detnek meg.

A árak a legolcsóbbra határozvák osztr. ért. bankje-
gyeknek.

Raktár Pesten: feldunasor 16-ik sz. alatt.
Sigl G.
gépgyára, Alsergrund, Bécsben.
2108 (2—6)

Mindennemű
takarópapíros
(Makulatur)
kapható Pesten, egyetem-utca 4-ik sz.

Szüléket érdeklő.

Hosszu időt igénybe vett szorgos tanul-
mányozásomnak sikerült a gilliszta beteg-
ségnek — mely a gyermekek sorából oly
temérdek áldozatot ad a sírnak — az álta-
lam felállítás „Gilliszta-csokoládéban” töké-
letes gyógyszerét állítani elő. Használati
módja a születek göngyölein olvasható.

Kapható Pesten **Török József** gyógy-
tára és a **Thallmeier és társa** kereskedé-
sében — s ezenkívül számos bizonylatokat
tartalmazó könyvecskékben jegyzett t. bi-
sományossáimnál.

Egy darab 20 kr. és nálam Tokajban
6 darab 1 ft. o. é.

Kröczter Ágoston s. k.
gyógyszerész Tokajban.

62. Bizonylat. Püspök-Ladány április
6-án 1867. Mélyen tisztelt tekintetes ur!
A t. ur által felállított, és az összes ember-
iség jóllétét nem kis mértékben előmoz-
dító Gilliszta-csokoládé udvös eredmé-
nyét eléggé tanúsítja azon élénk érdekeltég,
a melynek folytán a fentemlített Gilliszta-
csokoládé mostanában P.-Ladányban szin-
tén kizárólagos beszéd tárgyává lett. Csak
ismétlésekbe kellene emnem, ha annak szint-
ny a gyermekeknek, — mint a felnőtteknek
adott utasítás szerinti használata után el-
maradhatatlan, biztos, minden várakozást
előlegítő, sőt gyakorta felülmúló, valóban
boldogító hatásáról részletesen szólani ki-
válnék. Legyen elég tehát általános eny-
nyit említeni.

Most pedig, midőn egyfelől mind többek
mind különösen magam nevében legfor-
róbb köszönetemet van szerencsém kijelen-
teni a kuldott csokoládékért: ugyanakkor
másfelől kérem a t. urat, hogy az ide mel-
lékelt 5. azaz öt osztr. ért. forintért a már
három ízben tapasztalt dícséretes pontos-
sághoz hasonló gyorsasággal Gilliszta-cso-
koládét küldeni méltóztatnék.

Aldja meg a minden áldásokról Istene
a t. urat hosszú élettel, állandó jó egészséggel
és meglegezővel, tisztá szívvel kívánja
tisztelője

Török Lajos s. k.
ref. rector.
2096 (2—8)

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gustav.** — Nyomatott sajtó nyomdájában Pesten 1867 (egyetem-utca 4-dik szám alatt.)

Pest, május 12-én 1867.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak. a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy, négyszer használtott poszt sor, vagy annak helye egyszeri ígatanál 10 krba, háromszori vagy többszori ígatanál csak 7 krba számítottatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: **Oppelik Alajos**, Wollzeile Nro. 22. és **Haasenstein és Vogler**, Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön minden ígatanál után 30 ujkr.

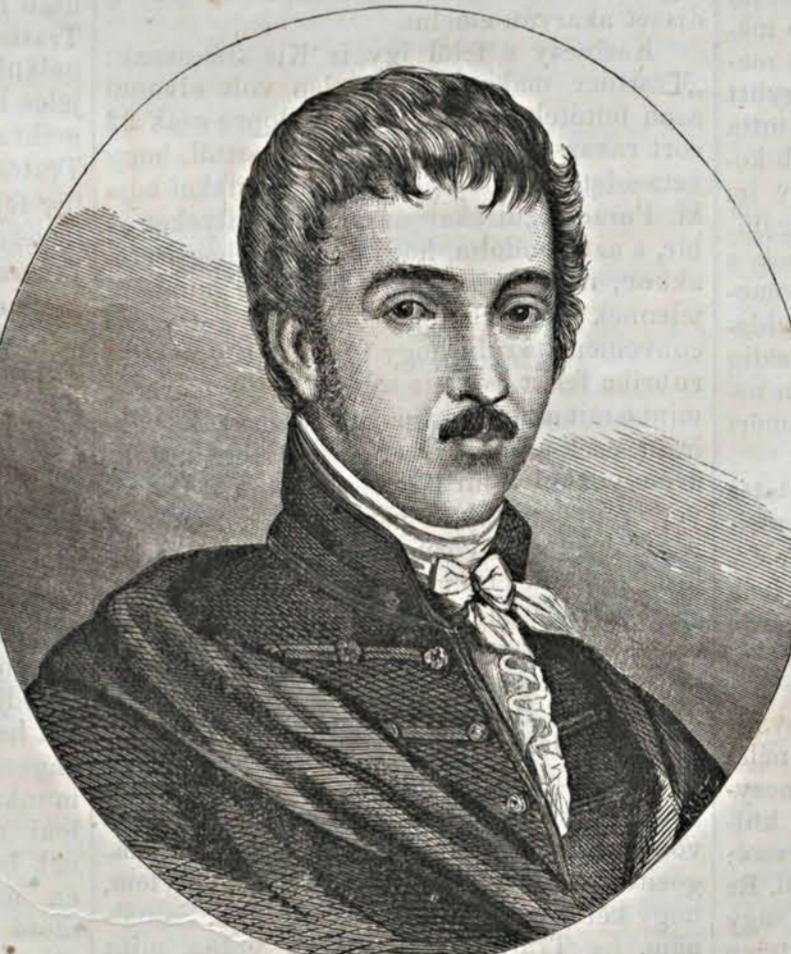
A Trattner-Károlyi könyvnyomda története.

Hányszor fordíté el részint rosz akarat,
részint tudatlanság a hazánkban történetek?
hányan szerették volna Magyarországot terra
incognitának tekintetni, és nemcsak művelt-
ség és tudomány iránti hajlamunkat, de ha
lehetett volna, még létünket is eltagnadni!
Különösen a nyomdászat terén némi érde-
münket és roppant haladásunkat teljesen
ignorálták, ámbár hazánkfiak már a XV. és
XVI. században Olasz, Francia-, Német-,
Cseh- és Törökország több városában álli-
tottak föl nyomdákat és ott huzamos ideig
működtek is.

Ezek előrebocsátása után álljon itt egy
könyvnyomdász család ismertetése, mely a
18-dik században már csak tett itthon és a
külföldön a könyvnyomtatás emelésére, s
névét mai napig is jó emlékezetben tartja
közöttünk.

E család egyik kitűnőbbje *Trattner Já-
nos Tamás* volt. Született 1717. nov. 11-én
Magyarország Jahrmansdorf nevű helységé-
ben, Kőszeg mellett, szegény szüléktől, kik
korán elhalván, az árva fiú Müller nevű ro-
konához, bécsujhelyi nyomdászhoz jutott, hol
a nyomdászatot megtanulván, 1739-ben

megvette, az erre szükséges 4000 forintot
neki Bilizotti Antal fűszerkereskedő min-
den biztosíték nélkül kölcsönözvén. 1750-ben
már 16 sajtóval működött. Ekkor báró Van
Swieten cs. udv. orvos és Márki prépost ér-
tesítették Mária Teréziát a fiatal nyomdász
haladásáról és öt kegyébe és pártfogásába
ajánlották. — 1752-ben Mária Terézia a tan-
ügyeket szabályozván, az összes iskolai
könyvek nyomtatását Trattner János Ta-
másra bízta. Ekkor már 32 sajtóval kezdett
működni. Papirsükségletét saját két papir-
malma fedezte. — 1773-ban a nagyszerű
Trattnerhofot építette Bécsben, hol
a nyomdászat minden ágai egye-
sitve voltak. — 1787-ben az Eber-
güssingi uradalmat megvásárol-
ván, ide második papirmalmát épí-
tette, ezenfölül még Pesten, Tri-
esztben, Linzben, Innsbruckban,
Varasdon és Zágrábban voltak
fióknyomdái.

PETRÓZAI TRATTNER JÁNOS TAMÁS. (1789—1824.)

Bécsbe ment, Ghelen Péter akkori városbíró
nyomdájában szept. 8-án alkalmazást nyert
és itt kilenc évig mint segéd működött.
Lankadatlan szorgalma, ernyedetlen buz-
galma, szaktudománya, műveltsége, őszinte
becsületessége és a tehetséget fölismerő ba-
rátainak támogatása folytán, 1748-ki márcz.
12-kén a Jahn-féle kisszerű bécsi nyomdát

megvette, az erre szükséges 4000 forintot
neki Bilizotti Antal fűszerkereskedő min-
den biztosíték nélkül kölcsönözvén. 1750-ben
már 16 sajtóval működött. Ekkor báró Van
Swieten cs. udv. orvos és Márki prépost ér-
tesítették Mária Teréziát a fiatal nyomdász
haladásáról és öt kegyébe és pártfogásába
ajánlották. — 1752-ben Mária Terézia a tan-
ügyeket szabályozván, az összes iskolai
könyvek nyomtatását Trattner János Ta-
másra bízta. Ekkor már 32 sajtóval kezdett
működni. Papirsükségletét saját két papir-
malma fedezte. — 1773-ban a nagyszerű
Trattnerhofot építette Bécsben, hol
a nyomdászat minden ágai egye-
sitve voltak. — 1787-ben az Eber-
güssingi uradalmat megvásárol-
ván, ide második papirmalmát épí-
tette, ezenfölül még Pesten, Tri-
esztben, Linzben, Innsbruckban,
Varasdon és Zágrábban voltak
fióknyomdái.

Hazánkban: Pest, Pozsony,
Sopron, Temesvár, Beszterce, Sze-
ben, Zágráb, Varas, Pancsova; az
ausztriai tartományokban: Bécs,
Prága, Brünn, Lemberg, Varsó,
Trieszt, Grätz, Linz, Olmütz, Krem-
sier, Görzt, Laibach, Innsbruck,
Teschen, Klagenfurt, Troppau, Kö-
niggrätz; külföldön: majnai Frank-
furt és Lipese városokban nyitott
könyvkereskedéseket. Mária Terézia
parancsolatjára József fia számára
kis nyomdát szerelt föl, és a főher-
ceget e művészetbe be is vezette.
Mária Terézia cs. k. udv. nyom-
dászszá, Ferencz, Mária Terézia
férje a római sz. birodalom lovag-
jává, II. József alsó-ausztriai ne-
mességre, II. Lipót magyar ne-
mességre emelte. — 1798-ban ötven
évi jubileumát nagy díszszel meg-
ünnepevén, ugyanazon évi július
31-én rövid betegség után, meghalt.

E nyomdában tanult egyik távoli ro-
kona *Trattner Mátyás*, ki Vas megyében,
F. Eörben született vagyontalan családból, és
még gyermekéveiben került Bécsbe. Felsza-
badulván, tökéletesítés és tapasztalásszerzés
végett főnöke által Párisba küldetett, hol 13
évig mint nyomdász működött, és a közfí-
gyelmet annyira magára vonta, hogy párisi